

SEDEFED Rekabet Notları, Sayı: 1

Sürdürülebilirlik Denetimi Yönetmeliği: İş Dünyası İçin Yeni Bir Dönem

Dr. H. Ural Aküzüm, SEDEFED Başkan Yardımcısı

1. Giriş

Sürdürülebilirlik, günümüz iş dünyasında ve hukuki düzenlemelerde giderek daha fazla önem kazanan bir kavram haline gelmiştir. Küresel iklim krizi, çevresel bozulma ve sosyal sorumlulukların artan baskısı, şirketlerin yalnızca finansal performanslarını değil, çevresel ve sosyal etkilerini de şeffaf bir şekilde raporlamalarını gerektirmektedir. Bu bağlamda, 17 Ocak 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “*Sürdürülebilirlik Denetimi Yönetmeliği*”, Türkiye’de sürdürülebilirlik denetiminin çerçevesini belirleyen ve bu alanda faaliyet gösterecek bağımsız denetim kuruluşları ile denetçilerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen önemli bir hukuki düzenleme olarak yürürlüğe girmiştir.

2. Yönetmeliğin Amacı ve Kapsamı

Bu yönetmeliğin temel amacı, şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarının Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarına (TSRS) uygunluğunu denetleyerek, güvenilir ve şeffaf raporlama süreçlerini güvence altına almaktır. Yönetmelik, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde sürdürülebilirlik denetimini düzenlemektedir.

Yönetmelik;

- Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçilerin yetkilendirilmesi,

- Sürdürülebilirlik denetiminin usul ve esasları,
- Denetim süreçlerinin yürütülmesi,
- Denetim sonuçlarının raporlanması ve değerlendirilmesi,
- İdari yaptırımlar ve denetçilerin yükümlülükleri

gibi konuları içermektedir.

3. Yönetmeliğin Getirdiği Yenilikler

3.1. Bağımsız Denetim Sürecinde Sürdürülebilirlik Denetimi

Bu yönetmelikle birlikte, Türkiye’de sürdürülebilirlik denetimi bağımsız bir denetim süreci olarak yapılandırılmış ve bağımsız denetim kuruluşlarının denetim faaliyetleri içinde önemli bir yer edinmiştir. Sürdürülebilirlik raporlarının, Türkiye Denetim Standartlarına (TDS) uygun şekilde incelenmesi ve raporlanması zorunlu hale getirilmiştir.

3.2. Sürdürülebilirlik Denetimi İçin Yetkilendirme Şartları

Yönetmelik, sürdürülebilirlik denetimi yapacak kuruluşların ve bağımsız denetçilerin belirli yetkilendirme süreçlerinden geçmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, bağımsız denetçi olmak için sınav ve uygulamalı mesleki eğitim şartları getirilmiştir.

Denetim yapacak bağımsız denetçilerin;

- Bağımsız Denetçi Resmi Siciline kayıtlı olması,
- Sürdürülebilirlik denetçiliği sınavında başarılı olması,

- En az 8 ay uygulamalı mesleki eğitim almış olması gerekmektedir.

Benzer şekilde, sürdürülebilirlik denetimi yapmak isteyen bağımsız denetim kuruluşları da belirli niteliklere sahip olmalı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'ndan yetki almalıdır.

3.3. Sürdürülebilirlik Raporlamasında Standartlara Uyum

Şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini içeren sürdürülebilirlik raporlarının, Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarına (TSRS) uygun olarak hazırlanması zorunlu hale getirilmiştir. Denetim sürecinde bu standartların referans alınması, raporlamanın güvenilirliğini ve uluslararası kabul edilebilirliğini artıracaktır.

3.4. Denetim Sürecinde Mesleki Şüphencilik ve Etik İlkeler

Denetim sürecinde, mesleki etik ilkeler ve mesleki şüphencilik ön planda tutulacaktır. Denetçilerin topladıkları kanıtlarla makul veya sınırlı güvence sağlayacak şekilde denetim yapmaları gerekmektedir.

3.5. Denetim Ekipleri ve Sorumluluklar

Her sürdürülebilirlik denetimi en az bir sorumlu denetçi ve iki denetçiden oluşan ekipler tarafından yürütülecektir. Denetim kuruluşları, yetki alanlarına ve faaliyet kapsamlarına uygun olarak sürdürülebilirlik denetimleri için özel rehberler oluşturmak zorundadır.

3.6. Denetim Sonuçlarının Raporlanması

Denetim sonucunda hazırlanan sürdürülebilirlik denetim raporu, olağan genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yönetim organına teslim edilecektir. Bu süreç, sürdürülebilirlik raporlarının şeffaf ve denetlenebilir bir çerçevede yayımlanmasını sağlayacaktır.

4. Hukuki ve İş Dünyasına Etkileri

4.1. İşletmeler İçin Yeni Zorunluluklar ve Uyum Süreci

Yönetmelikle birlikte, büyük ve orta ölçekli işletmeler için sürdürülebilirlik denetimi zorunlu hale gelmiş ve bu kapsamda firmaların raporlama süreçlerini revize

etmeleri gerekmiştir. İşletmelerin TSRS'ye uygun sürdürülebilirlik raporları hazırlamaları, bağımsız denetim kuruluşları ile anlaşmalar yapmaları ve denetim süreçlerini başarıyla tamamlamaları gerekmektedir.

4.2. Denetim ve Hukuki Sorumluluklar

Denetim süreçlerinde tespit edilen hatalar veya eksiklikler, denetim kuruluşlarına ve denetçilere idari yaptırımlar getirmektedir. Yönetmeliğe aykırılık tespit edilmesi durumunda;

- İkaz ve uyarılar,
- Faaliyet kısıtlamaları,
- Faaliyet izninin askıya alınması veya iptali,
- İdari para cezaları uygulanabilecektir.

Denetçilerin bağımsızlık, tarafsızlık ve mesleki etik kurallara uyumu sıkı bir şekilde takip edilecektir.

4.3. Küresel Standartlarla Uyum

Bu yönetmelik, Türkiye'nin uluslararası sürdürülebilirlik standartlarıyla entegrasyonunu güçlendirecek ve ESG raporlamanın güvenilirliğini artıracaktır. Küresel yatırımcılar için önemli bir kriter olan sürdürülebilirlik denetimi, Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin uluslararası pazarda rekabet gücünü yükseltecektir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Sürdürülebilirlik Denetimi Yönetmeliği, iş dünyasında şeffaflığı artırarak yatırımcı güvenini pekiştiren önemli bir düzenleme olarak öne çıkmaktadır. Şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) alanlarında hesap verebilirliğini artırmayı amaçlayan bu yönetmelik, sürdürülebilir iş modellerinin yaygınlaşmasına katkı sağlayacaktır.

Gelecekte, sürdürülebilirlik denetimlerinin daha geniş kapsamlı hale gelmesi ve işletmelerin bu süreçlere daha fazla entegre olması beklenmektedir. Yönetmeliğe uyum sağlamak hem hukuki riskleri minimize etmek hem de rekabet avantajı sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.